

LÊ LONG ĐỈNH

Lê Long Đĩnh còn có tên là Chí Trung, sinh vào tháng 10, ngày Bính Ngọ, năm Bính Tuất (tức 15 tháng 11 năm 986), là con trai thứ 5 của Lê Đại Hành. Sử không chép rõ tên mẹ ông, chỉ ghi là “*chi hậu diêu nữ*” hoặc “*sơ hầu di nữ*”, và ghi ông là em cùng mẹ với Lê Long Việt. Năm Hưng Thống thứ 4 (992), ông được vua cha phong tước Khai Minh vương, cho thực ấp ở Đằng Châu. Năm Ứng Thiên thứ 11 (1004), Lê Hoàn đã có ý phong Lê Long Đĩnh làm Thái tử, nhưng vì triều thần có ý kiến, nên chỉ phong Lê Long Đĩnh làm đại vương và để trưởng nam là Lê Long Việt làm thái tử.

Sau khi Lê Hoàn mất vào tháng 3 năm 1005, Lê Long Đĩnh cùng các hoàng tử Ngân Tích, Long Kính, Long Cân tranh giành ngôi vua với thái tử Lê Long Việt. Đến tháng 10 năm 1005, Lê Ngân Tích bị giết, Long Việt lên ngôi vua. Nhưng được 3 ngày thì Lê Long Đĩnh giết anh và giành ngôi.

Lê Long Đĩnh xưng là Đại Thắng Minh Quang Hiếu Hoàng đế, đặt tên là Long Việt là Trung Tông hoàng đế; truy tôn mẹ là Hưng Quốc Quảng Thánh Hoàng Thái Hậu; lập bốn hoàng hậu; phong con trưởng là làm Khai Phong Vương, con nuôi là Thiệu Lý làm Sở Vương, cho ở bên tả; Thiệu Huân làm Hán Vương, cho ở bên hữu. Ông sửa đổi quan chế và triều phục của các quan văn võ và tăng đạo, theo đúng như nhà Tống.

Lê Long Đĩnh trong 4 năm cầm quyền đã 5 lần cầm quân dẹp loạn:

- Lần thứ nhất (năm 1005): dẹp tan bạo loạn, tranh giành giữa các anh em trong hoàng tộc để thu phục mọi người. Từ đây về sau các Vương và giặc cướp đều hàng phục.
- Lần thứ hai (1005): khi quan quân đang đánh nhau với người ở trại Phù Lan chợt thấy trạm báo tin là giặc Cử Long vào cướp đã đến cửa biển Thần Phù (Ninh Bình). Vua về đến sông Tham, đi sang Ái Châu để đánh giặc Cử Long.
- Lần thứ ba (1008): đánh người Man ở hai châu Đô Lương và Vị Long.
- Lần thứ tư (1008): đánh giặc ở Hoan châu và châu Thiên Liêu.
- Lần thứ năm (1009): tháng 7, đánh giặc ở các châu Hoan Đường và Thạch Hà.

Mùa xuân năm Đinh Mùi (1007) Lê Long Đĩnh sai em là Minh Xưởng và Chương thư ký là Hoàng Thành Nhã đem con tê trắng sang biểu nhà Tống, dâng biểu xin cửu kinh và kinh sách Đại Tạng.

Khi nhà vua đi Ái Châu, đến sông Vũ Lung. Tục truyền: người lội qua sông này phần nhiều bị hại, tiện thể sai người bơi lội qua lại đến ba lần, không hề gì, xuống chiếu đóng thuyền để ở các bến sông Vũ Lung, Bạt Cừ, Động Lung bốn chỗ để chở người qua lại.

Lê Ngoạ Triều làm vua được 4 năm, đến tháng 10, ngày Tân Hợi, năm Kỷ Dậu (tức 19 tháng 11 năm 1009) thì băng hà, thọ 24 tuổi. Long

Đĩnh mất, con trai là Sạ còn nhỏ, dưới sự sắp đặt của quan Chi Hậu Đào Cam Mộc, triều thần đã tôn Lý Công Uẩn lên ngôi Hoàng đế. Nhà Tiền Lê kết thúc, trải qua 3 đời vua, tồn tại 29 năm. Vì Lê Long Đĩnh giết anh để tự làm vua, hoang dâm thành bệnh, nằm mà coi châu, người dân gọi là Ngọa Triều.

Vua Lê Long Đĩnh không có đền thờ riêng nhưng ông cũng được đúc tượng và phôi thờ cùng với vua cha Lê Đại Hành tại 2 địa điểm là đền Vua Lê Đại Hành ở khu di tích Cố đô Hoa Lư (Ninh Bình) và đền Lãng ở quê hương Liêm Cần Thanh Liêm (Hà Nam).

Long Đĩnh (986 – 1009) là vị vua cuối cùng của nhà Tiền Lê trong lịch sử Việt Nam. Ông trị vì 4 năm từ 1005 đến 1009. Cái chết của ông ở tuổi 24 dẫn đến việc chấm dứt nhà Tiền Lê, quyền lực rơi vào tay nhà Lý.

